

Natuur- en Vogelwacht Culemborg

december 2014 - jaargang 40 - nr 3

Hak-al

- *Spreeuwenwolken in het jaar van de spreeuw*
- *Slaapplaats tellen... een bijzonder opwekkende bezigheid*
- *De Green Rangers: de actieve jeugdclub van de NVWC*
- *Jaarkalender 2015*

Het Oortdeel

Louis van Oort

Grote lijster

December is bepaald niet de rustigste tijd van het jaar. Na de dodelijk vermoeiende en vooral treurig stemmende, pietluttige Pietendiscussie en de daaraan gelieerde cadeaukoopgekte lonken alweer de frisse geuren van de Nordmann-sparren; ook wel bekend als kerstboom.

Daarnaast is december de tijd voor lijstjes. Overal zie je ze voorbijkomen nu, met als allesoverheersende lijst de Top 2000. Maar ook: wat was het beste album van 2014 (nee, NIET die van Coldplay) of de beste song (nee, NIET die van Coldplay)? Wie was de sportman van het jaar (nee NIET Sven Kramer), wat was hét nieuwsmoment van het jaar (nee NIET de breuk Jinek/Moszkowicz) en zo kan ik er nog wel een stuk of 374 verzinnen.

Ik ben gek op die lijstjes. Ik probeer ze zelf ook te maken en leg ze vaak naast de lijsten die in de krant of op de tv worden gebruikt. Je hebt er geen derrière aan, maar ik kan er dan enorm van genieten als mijn eigen lijst grote overlap heeft met de medialijst. Een feest der herkenning.

Lijstjes maken blijft natuurlijk niet beperkt tot december. Vogelaars, maar waarschijnlijk ook vlindersaars, libellenaars (is dat een woord?), zweefvliegeraars (ibid.) en weekdierenaars (tsja..), zijn min of meer permanent met lijstjes bezig. Ik beperk me hier tot de lijstjes der liefhebbers van de 'vogelen des veldsch', omdat ik nu eenmaal zelf tot die categorie behoor (niet tot de vogelen des veldsch natuurlijk, maar... enfin).

Iedere vogelaar houdt lijstjes bij. Ja ook degenen die soortenjagen verafschuwen en veel meer genoegen beleven aan een gedragje van de pimpelmees. Aan de basis van alles ligt natuurlijk je levenslijst: welke soorten heb je allemaal gezien in je leven. Ik denk dat de meeste vogelaars niet eens precies bijhouden hoe lang die lijst is, maar ze weten wél feilloos te vertellen of ze een soort al dan niet ooit gezien hebben.

Het wordt al wat gespecialiseerder als je een lijst van soorten gaat bijhouden die je allemaal in Nederland hebt gezien.

Een uiterst belangrijk lijstje kan dat zijn. Het lag bijvoorbeeld aan de basis van van Dutch Birding, oorspronkelijk een twitchersorganisatie van zeer fanatieke vogelaars die zoveel mogelijk soorten willen zien binnen onze landsgrenzen.

Het houdt bepaald niet op bij die landsgrenzen. Zo heb je ook vogelaars die een zogenaamde WP-lijst bijhouden, met alle soorten die ze hebben gezien in het West-Palearctisch gebied (Europa, Noord-Afrika en een stuk Midden-Oosten), mensen met een Holarctische lijst (ongeveer het noordelijk halfrond) en een groeiende groep wereldlijsters. De nummer 1 op deze laatste lijst is inmiddels de 9000 soorten ruim gepasseerd.

Je kunt naast geografische lijsten ook tijdslijsten maken. Bijvoorbeeld een jaarlijs: hoeveel soorten zie je in een jaar? Of een maandlijst: proberen voor elke maand van het jaar zoveel mogelijk soorten te zien. En onze Big Day hoort eigenlijk ook in dit rijtje thuis, want het is natuurlijk gewoon een daglijst. Tot deze gangbare soorten lijsten hoort ook de tuinlijst: de lijst met soorten die je in of vanuit je tuin hebt waargenomen.

Er zijn echter ook vogelaars die wat minder gebruikelijke tot ronduit obscure lijsten bijhouden. Bijvoorbeeld een lijst met soorten die je vanuit je auto hebt waargenomen; jawel, de autolijst. Of de wat minder vrolijke roadpizzalijst: soorten je als verkeersslachtoffer hebt gevonden, en zijn morbide broertje, de eetlijst: soorten die je ooit eens hebt gegeten (om een bekende columnist te citeren: ik verzin dit niet!). Er zijn zelfs absurd fanatieke vogelaars die een tv-lijst bijhouden. Dat gaat dan om vogels die ze hebben gedetermineerd in willekeurig welk tv-programma. Ik mag trouwens hopen dat die tv-lijsters niet de beroemde Midsomer Murders-aflevering met de 'Blue-crested hoopoe' hebben gezien, want dan staan er nogal wat fantasievogels op hun lijstje.

Misschien moet ik ook maar eens zo fanatiek worden. Dan begin ik in 2015 aan een jaarlijs van soorten die ik als verkeersslachtoffer heb gevonden en die ik vervolgens opeet in mijn auto die in mijn tuin geparkeerd staat. Ik vind dat ik me dan op 31 december 2015 toch zeker wel Grote Lijster mag noemen.

Louis van Oort
Lvanoort@planet.nl

Colofon

Voor vragen over de bezorging,
Loes Plaisier
0345 - 51 98 47

Redactieadres:
Dirk van Opheusden
Egelantier 29
4102 XD Culemborg
06 - 38 91 03 09
e-mail: redactie@nvw.nl

Eindredacteur:
Louis van Oort

Redactie:
Dirk van Opheusden
Harry van de Warenburg
Jan Dirk Buizer

Webbeheer:
Jouke Altenburg

Uitgave:
Natuur- en Vogelwacht Culemborg
Steenovenslaan 20
4101 AM Culemborg

e-mail: post@nvw.nl
website: www.nvw.nl

Vormgeving:
Berry Lucas, Jan Dirk Buizer

Druk:
Stichting MEO
Alkmaar

Oplage:
400 exemplaren

Distributie:
A. van de Berg, Y. en J. Bosma,
Th. & A. Boudewijn, J. Geven, G. Greve, J.J.
Geleedst, Y. Jakobs-Lammers, Jandirk Kievit,
L. v.d. Kooij, M. Melman, W.&C. Rubers, W.
de Rooij, H. v.d. Warenburg en F. Waroux.

Lidmaatschap:
Hak-al is een uitgave van de
Natuur- en Vogelwacht Culemborg
en wordt gratis onder haar leden verspreid.

Coverfoto:
Beusichemsewaard, Jan Dirk Buizer

Nummer 2014-3

- 2 *Het Oordeel*
- 4 *Nieuws van het bestuur*
- 5 *Bouw berging vordert gestaag*
- 6 *Spreeuwenwolken in het jaar van de spreek*
- 8 *Slaapplaats tellen... een bijzonder opwekkende bezigheid*
- 12 *Convo's*
- 14 *Fotoverslag activiteiten Green Rangers*
- 18 *Jaarkalender 2015*
- 19 *Adressen en info*

Contactgegevens NVWC bestuur

Vacature (voorzitter)

Margreet de Nie (secretaris)
Landzichtweg 14
4105DP Culemborg
0345-516769

Johan de Kruif (penningmeester)
Lindeboom 12
4101WH Culemborg
0345-515767

Jurgen Geven
Binnen de Wallen 12
4101DG Culemborg
0345-533756

Gijsje van Ingen
Carry van Bruggenhof 16
4103VJ Culemborg

Hans Kunstman
Gershwinhof 126
4102DL Culemborg
0345-517886

ANBI (Algemeen Nut Beogende Instelling)

De NVWC is een ANBI-instelling en dat betekent dat een gift aan de NVWC aftrekbaar is van het belastbaar inkomen. U heeft dus een belastingvoordeel!

Mailadres

Heeft u een mailadres dan heeft de NVWC graag dat u dat aan ons doorgeeft. Op die manier kunnen wij u o.a. goed op de hoogte houden van actuele zaken over de natuur, zoals via deTsjielp.

U kunt uw mailadres doorgeven aan:
bestuur@nvwc.nl

De laatste stap van onze verhuizing van de Ketelvink naar de Steenuil is bijna gezet: in het eerste weekend van december is de buitenopslag geplaatst en als alles loopt zoals gepland, zullen de nu elders opgeslagen materialen vóór het eind van het jaar overgebracht zijn. De klusgroep, de nestkastwerkgroep en de knotwerkgroep hebben hun spullen dan bij de hand bij werkzaamheden in en vanuit de Steenuil.

Verder kunnen we nu écht zeggen dat de nieuwe website klaar is. De werkgroepcoördinatoren hebben in december toegang gekregen om werkgroepberichten en foto's te plaatsen en we zullen als vereniging het nieuwe jaar met de nieuwe website ingaan. Leden kunnen dan toegang krijgen om zelf nieuwsberichten en foto's in te voeren. We hopen dat iedereen daar veel gebruik van zal maken, zodat we weer veel mooie natuurmomenten kunnen delen. Het bestuur houdt zich aanbevolen voor tips en suggesties om de website verder uit te bouwen.

Elders in deze Hak-al vindt u het jaarprogramma 2015, dat in samenwerking met verschillende werkgroepen is samengesteld. We beginnen het jaar op 7 januari zoals gebruikelijk met de Nieuwjaarsbijeenkomst. Let alleen op dat het dit keer op een woensdagavond plaatsvindt (Stanislaus gebruikt de grote zaal immers op de vrijdagavond)! Als u nog niet in de Steenuil geweest bent, grijpt deze gelegenheid dan aan om eens een kijkje te komen nemen in ons nieuwe onderkomen.

We hopen dat het een bijzonder jaar wordt met ons 40-jarig jubileum. We gaan dit vieren op 30 mei 2015 met een 1001-soortendag op en rond en in samenwerking met Werk aan het Spoel.

De plannen voor een jubileumkamp in La Brenne beginnen vorm te krijgen: er hebben zich al 26 deelnemers aangemeld. Wilt u ook mee, meldt u dan aan! Over verdere jubileumactiviteiten wordt nog nagedacht, u hoort daar in de loop van het jaar meer over.

Bestuursleden gezocht

Half november is Ab Haring teruggetreden uit het bestuur. We zijn nu met z'n vijven overgebleven en zoals we in de vorige Hak-al gemeld hebben, zijn er komend voorjaar twee bestuursleden aftredend en niet herkiesbaar. We zijn daarom dringend naar opvolgers op zoek die met de resterende drie bestuursleden weer een voltallig bestuur kunnen vormen. We nodigen belangstellenden van harte uit om eens een bestuursvergadering bij te wonen. U vindt de data in het jaarprogramma.

Door de vele veranderingen die de afgelopen paar jaar tot stand zijn gebracht, is het bestuurswerk een stuk lichter en overzichtelijker geworden. De statuten zijn geactualiseerd, het archief is opgeruimd en gedigitaliseerd en met de verhuizing is de bezem door onze spullen gegaan.

Nu we zoveel 'oude zaken' achter ons gelaten hebben, is het als follow-up op de nieuwe website ook een goed moment om eens te kijken hoe de NVWC mee kan gaan in de nieuwe digitale ontwikkelingen. Heeft u daar ideeën over of ervaring mee? Misschien is het dan nu wel úw beurt om als bestuurslid een tijdje aan de NVWC bij te dragen.

Tot ziens in de Steenuil of bij een activiteit!

Bouw berging vordert gestaag

De Steenuil voelt al redelijk vertrouwd aan als het nieuwe clubhuis van de NVWC. Maar er wordt ook nog daadwerkelijk nieuw gebouwd. De buitenberging krijgt bijvoorbeeld steeds meer gestalte en kan binnenkort ook in gebruik worden genomen.

*De Hak-al redactie wenst u prettige feestdagen
en een voorspoeding nieuw jaar!*

Waar komt die naam vandaan

Spreeuwenwolken in het Jaar van de spreeuw

door Ellen Geleedst

Het jaar is bij het verschijnen van deze Hak-al waarschijnlijk al zo goed als voorbij. Maar toch: 2014 gaat de boeken in als het Jaar van de Spreeuw. De spreeuw kan best wat aandacht gebruiken. Want al zien we hem waarschijnlijk allemaal dagelijks, dat wil nog niet zeggen dat het goed gaat met deze vogel.

Sinds eind jaren '70 van de vorige eeuw gaat hun aantal in Nederland en de omliggende landen duidelijk omlaag. Op dit moment is de Nederlandse populatie nog 40% van wat het was in het midden van de jaren '80.

Ik herinner me nog hoe ik op de middelbare school een aantal vogels moest leren herkennen. De spreeuw kende ik al wel, maar daar op het KWC werd het allemaal opeens een stuk moeilijker gemaakt. De spreeuw leek namelijk heel veel op de notenkraaker, werd mij verteld. Typische kennisoverdracht vanuit een boekje. Het was duidelijk geen vogelaar, de biologieleraar van destijds. En dat was nog wel midden in de jaren '80; spreeuwen genoeg in die tijd!

Nadat ik alweer bijna 20 jaar geleden door manlief bij de NVWC betrokken werd en wat nauwkeuriger naar vogels ging kijken, heb ik echt nooit gedacht bij een spreeuw: "Is dit nu een spreeuw of een notenkraaker?" En ik herinner me vooral de notenkrakers die ik wandelend in de

sneeuw boven de boomgrens in de Alpen heb gezien. Bij die donker gespikkelde beesten met forse snavel heb ik nooit gedacht aan een spreeuw. Maar dit terzijde.

De 'Sturnus vulgaris'

De spreeuw heeft als wetenschappelijke naam 'Sturnus vulgaris'. Waar het sturnus vandaan komt is onbekend. Dat is nou jammer, maar ik heb nergens een verklaring kunnen vinden. 'Vulgaris' is dan wel weer eenvoudig te verklaren. Het betekent namelijk alledaags. Zoals het was, en zoals het ook zou moeten zijn. De spreeuw als een alledaagse vogel.

Waar het Nederlandse 'spreeuw' vandaan komt, is gelukkig wél te achterhalen. Het is verwant met 'sprenkelen' of 'sproeien'. En dat heeft te maken met het gespikkelde verenkleed. Dat zegt althans het boek: "De Nederlandse vogelnamen en hun betekenis". Klaas Eigenhuis geeft in zijn boek van recenter datum aan, dat deze verklaring verouderde etymologie betreft. Hij komt met een hele omslachtige verklaring dat de namen 'passer'(mus) en 'sturnus' (spreeuw) verwant zijn aan het zelfde oud Saksische woord. Zelfs na vele malen lezen raak ik echter de draad kwijt in dat betoog. Zowel de namen van de mus als de beesten lijken me niet erg verwant. Maar wie ben ik? Feit is wel dat het allebei zeer algemene vogels waren, die al sinds mensenheugenis door veel mensen herkend worden. Ik vind 'gespikkeld' als verklaring voor de naam spreeuw zo gek nog niet.

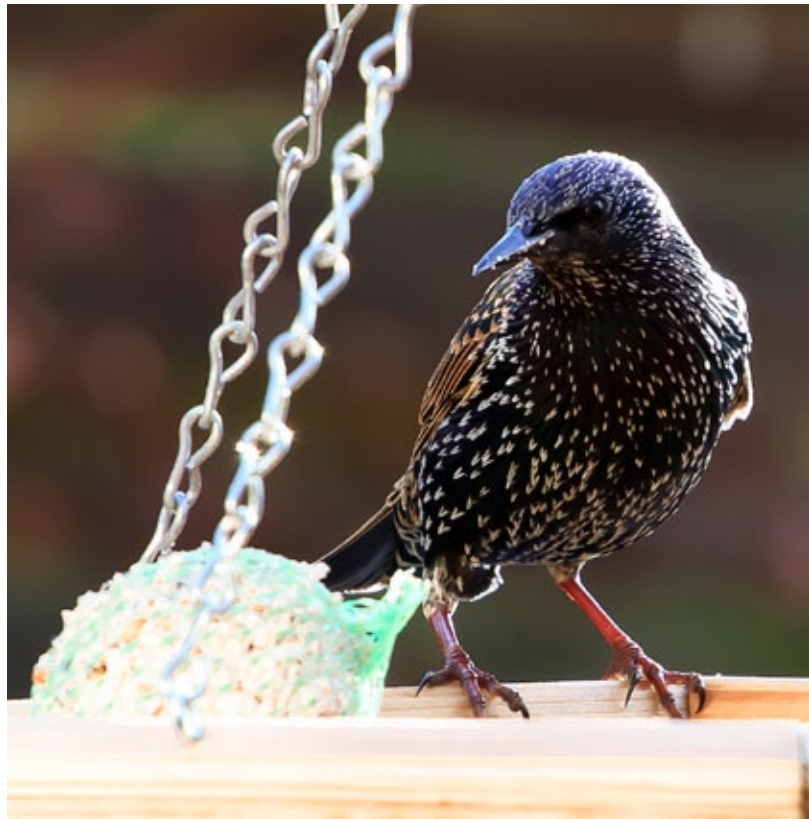
Spreeuwendwormen

Persoonlijk vind ik spreeuwen mooie vogels. Zeker de

mooie uitgekleurde adulten in zomerkleed. Bovendien zijn het kunstenaars in het nadoen van andere vogels. Kom daar maar eens om bij een huismus! In het voorjaar kun je soms opeens worden getroffen door het geluid van een miauwende buizerd. Voorjaar!! Wel vroeg, denk je dan. En inderdaad, dan zit er een spreeuw erg goed een buizerd te imiteren. Vorige week hoorde ik een scholtekster toen ik bij het schoolhek op onze zoon stond te wachten. Tenminste, dat dacht ik. Ook dat bleek bij nader inzien een spreeuw te zijn.

Maar nog mooier dan het verenkleed of zijn imitaties vind ik wel het zwermen van de spreeuwen aan het einde van de dag in het najaar. We hebben in Culemborg het geluk dat er dit jaar weer een mooie slaappleaats in het werkgebied zit. Vorig jaar was de dichtstbijzijnde langs de A2 in Beesd. Nu zit er eentje op fietsafstand. Duizenden spreeuwen die in steeds wisselende patronen vliegen. Dan weer breeduit, dan weer dicht bij elkaar. En nooit, nooit zie je er 2 naar beneden duikelen na een stevige botsing. In een wielerpeloton lukt dat tweehonderd renners niet. Maar dertig-, veertigduizend spreeuwen vliegen zonder ongelukken de meest indrukwekkende formaties.

Jammer dat het zo snel weer voorbij is. Binnen een half uurtje vallen ze als afgesproken opeens de slaappleaats in. Nog even kwebbelen en de dag is weer voorbij. Zou zo'n spreeuw daar zelf nu ook van genieten? Zou dat kwebbelen in het griend ook zoiets zijn als: "Lekker ging het weer vandaag, hé? Jij was trouwens ook weer in topvorm! Mooi dat avondlicht, ook. Beter dan gisteren. Maar nu ga ik slapen, hoor." Heel onwaarschijnlijk. Heel onwetenschappelijk ook. Maar in mijn fantasie kan het prima. Albert Einstein zei het al: "Logica brengt je van A naar B; fantasie brengt je overal!" 🌿

Spreeuw. Foto Flickr -Creative Commons

Spreeuwenwolken. Foto's Paul van Veen.

Slaapplaatstellen ...een bijzonder opwekkende bezigheid

Tekst en fotografie:

Jouke Altenburg

Veel vogelsoorten komen buiten het broedseizoen zeer verspreid voor. Dan is het lastig te bepalen hoeveel er in een gebied of land voorkomen. Zo'n tachtig in Nederland voorkomende soorten hebben de gewoonte om zich buiten het broedseizoen 's avonds te verzamelen op slaapplaatsen. Simultaan slaapplaatstellen blijkt een betrouwbare manier te zijn om regionale of landelijke aantalsschattingen te maken van deze pleisterende of overwinterende vogels.

Los van het tellen, vogelslaapplaatsen bezoeken is een geweldige ervaring, die maar weinig tijd kost. Soms is een uurtje al voldoende. Vroeg opstaan hoeft ook niet, integendeel. Alleen voor ganzen is een vroege ochtendtelling wel een must. Slaapplaatsen tellen kan van juli tot april. In de Betuwe liggen belangrijke slaapplaatsen van ganzen, meeuwen, wulpen, zilverreigers en spreeuwen. Dus, wat let je?

Dit artikel beschrijft twee avonden op respectievelijk een wulpen- en spreeuwenslaapplaats. Mijn ervaringen: het is elke keer genieten, je gaat beter kijken en wordt soms vergast op een weergaloos spektakel. Je stelt jezelf vragen, die uitnodigen tot nalezen van literatuur en gesprekken met andere vogelaars. Wat wil een natuurliefhebber nog meer?

En als je nu denkt 'dat is alleen iets voor experts', dan kan ik je geruststellen. Niet-massaal bezette slaapplaatsen zoals van aalscholvers of zilverreigers zijn zelfs door vogelaars met weinig ervaring goed te tellen. En beleven, dat kan iedereen!

Wulpen - 24 augustus 2014

Het is een heldere nazomeravond wanneer ik om een uur of acht naar de Everdingerwaard fiets. In het oostelijk deel van deze waard komen wulpen slapen. Met de poten in het water kunnen ze veilig overnachten. Bij aankomst zitten er al honderden wulpen bij de landtong. Hmm, ik ben dus blijkbaar aan de late kant. Je wilt de vogels het liefst tijdens het 'binnenvliegen' tellen. Ik bekijk de groep door de telescoop en gebruik mijn 'duo-teller' om elk individu te tellen. Eerst een scan van links naar rechts op de linkertikker (501), vervolgens tel ik met de rechtertikker het aantal van rechts naar links (502). Er zit maar één exemplaar verschil tussen beide tellingen: een betrouwbare start. Je rekent met een tikker immers niet 'naar een aantal toe'.

'Koerlie-koerlie', een groepje van een stuk of zestig Wulpen komt al roepend met hangende poten uit westelijke richting hoog aanvliegen. Boven de slaapplaats kantelen ze spectaculair naar beneden. Ze hangen nog net niet op hun kop om de lift onder hun vleugels te minderen en daardoor snel hoogte te verliezen. Het laatste stukje van de landing gaat weer stabiel tegen de wind in. Dat is makkelijk voor een tweede aantalsbepaling. Direct na de landing gaat een flink aantal wulpen over tot een wasbeurt. Ondertussen noteer ik +66 in mijn aantekenboekje.

Ik houd de zuidwestelijke richting extra in de gaten. De grootste groepen wulpen komen uit de Vijfheerenlanden is mijn ervaring. En inderdaad: een kwartiertje voor zonsondergang vliegt een grote sliert wulpen achter de kerktoren van Everdingen langs. Helaas te laat om de groep per stuk te tellen. Ze vliegen achter het populie-

renbos langs en landen met een enkel bescheiden 'koerlie'-roepje. Ik heb net voldoende tijd om de groep met tientallen te schatten: +150. Met nog wat groepjes die in aantal variëren van één exemplaar tot enkele tientallen komt de teller vanavond op (minimaal) 980 exemplaren te staan. Daarmee hoort de Everdingerwaard bij de grotere binnenlandse najaarsslaapplaatsen voor wulp in Nederland (mond med. Olaf Klaassen – coördinator slaapplaattellingen Sovon). In de loop van het najaar daalt het aantal overnachtende wulpen in de Everdingerwaard. Een telling op 5 oktober leverde bijvoorbeeld ca. 550 stuks op.

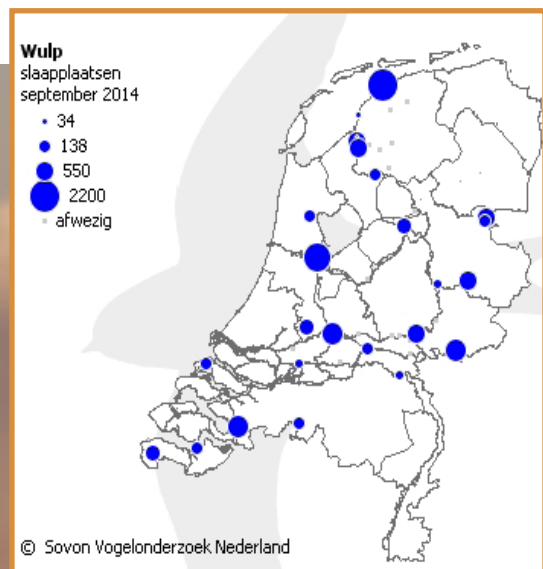
Spreeuwen - 24 oktober 2014

Het is twee maanden later, de lucht is wat grauw maar de temperatuur uitstekend wanneer ik om kwart voor vijf mijn fiets pak en naar het buitengebied peddel. Peter van Horssen zou dit als een T-shirttelling kwalificeren. Bij aankomst op de

afgesproken stek staan Sovon-collega Albert de Jong en de NOS-cameraploeg al te wachten. Er zullen opnames worden gemaakt ter gelegenheid van de landelijke slaapplaattelling in het kader van het Jaar van de Spreeuw (2014). Die vindt op 25 en 26 oktober plaats.

We wandelen naar de opnamelocatie. Schapen kijken ons na. Een torenvalkje bidt boven de weilanden, twee grote zilverreigers zijn ook op muizenjacht. In de wetering zwemmen wilde en krakeenden. Boven de slaapplaats is nog geen spreeuw te bekennen. De cameraman keurt de door mij voorgestelde filmplek goed en begint zijn apparatuur op te bouwen. De radioman start ondertussen het interview met Albert. Dat

Kaart 1: Wulpenslaapplaatsen in september 2014 - ©Sovon

blijkt een toch ietwat ontluisterend kijkje in de wereld van het radiomaken te zijn. Tussen de informatieve spreeuwenvragen door vraagt de verslaggever Albert namelijk hoeveel Spreeuwen er op dat moment zwermen en hoe groot de groepen zijn die aansluiten. In beeldende bewoordingen beschrijft Albert prachtige spreeuwenbelevissen... terwijl er nog steeds geen spreeuw boven de slaappleats te bekennen is. In twee takes is de radioman tevreden. Hij heeft voldoende stof om een interview te monteren.

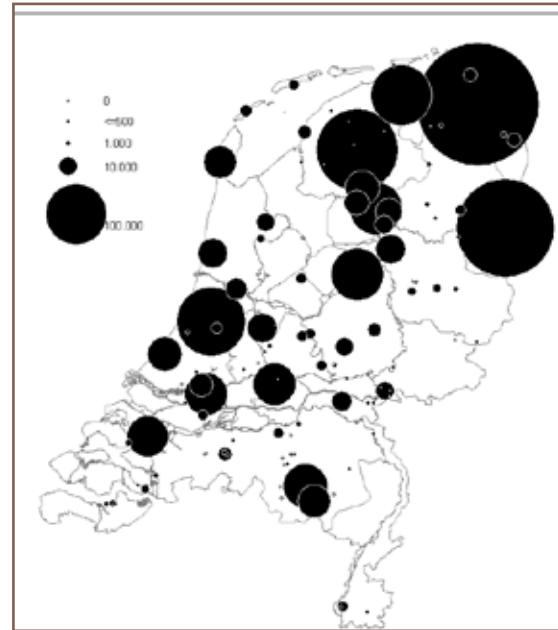
Gelukkig komt het eerste groepje spreeuwen kort daarna aanzetten. Ze vallen niet direct in, maar blijven rondvliegen. Een goed voorteken. Nog geen vijf minuten later zitten we op zo'n drieduizend vogels, die tegen de avondlucht afsteken. In de tien minuten erna voegen enorme spreeuwengolven uit

Met een paar prachtige 'slagen' landt de spreeuwenmassa, die nu toch wel uit zo'n dertigduizend vogels bestaat, op de slaappleats

verschillende richtingen zich bij de groep. Meestal zie je ze pas op het laatste moment, omdat ze laag over het land en de bomen vliegen. Het vleugelgeruis is tot op meer dan 100 meter afstand hoorbaar.

Twee sperwers brengen de spreeuwen in verwarring: wijf verspreid landen grote groepen in de weilanden in de omgeving. Uiteindelijk stijgen de vogels in de diepe schemering weer op, een bruine muur vormend die de grazende schapen en koeien enkele seconden onzichtbaar maakt. Ze komen weer op de slaappleats af, terwijl een slechtvalkrouwtje diverse malen vergeefs door een groep heenknalt om een avondmaaltijd te bemachtigen. De beeldende zinnen van Albert van zo-even halen het niet bij dit gezicht (en dat zegt meer over de spreeuwen dan over Albert).

Met een paar prachtige 'slagen' landt de spreeuwenmassa, die nu toch wel uit zo'n dertigduizend vogels bestaat, op de slaappleats. Een oorverdovend gekwetter stijgt op. De NOS-cameraman is tevreden. Terwijl hij zijn cameraopstelling demonteert, blijven nieuwe spreeuwengroepen invallen. Zonder balletvoorstelling storten ze zich direct op de takken. Albert en ik schatten de totale groep uiteindelijk op zo'n 45.000 vogels. Maar voor een echt goede schatting zouden we met vier tot acht ervaren

Kaart 2: Spreeuwenslaappleatsen 24/25 oktober 2014 - © Sovon

vogelaars op enige afstand van de slaappleats simultaan alle aanligende groepen moeten tellen. Je mist teveel vanuit één standpunt. Maar los van het tellen: de beleving van een zwerende Spreeuwengroep is echt ongeëvenaard.

De landelijk telling leverde uiteindelijk ruim 1,8 miljoen Spreeuwen op. Ze waren verdeeld over 128 getelde slaappleats, waarvan 39 onbezet. De grootste slaappleats zat in het Schildmeer (Tetjehorn Gr.), met ca. 400.000 spreeuwen (Sovon nieuwsbericht 1 december 2014). Culemborg stond met ca. 50.000 exemplaren op de tiende plek. Natuurlijk moeten deze getallen met de nodige reserve worden bekeken. Juist die enorme aantallen zijn moeilijk te tellen met het blote oog. Om die reden test Sovon momenteel telsoftware die hoge resolutiefoto's van 'slaapgroepen' kan analyseren.

De filmbeelden van de Culemborgse slaappleats waren op 25 oktober in alle NOS-journaals te zien. Ofschoon de filmmakers de locatie, op verzoek, niet herkenbaar hadden gefilmd, ging het vuurtje in de weken erna rond. Op sommige avonden stonden wel vijftig tot honderd mensen van het spektakel te genieten. Of het toeval was dat de Spreeuwen zich bij de toeneemende kijkersaantallen gingen verspreiden over omliggende, minder in het zicht liggende slaappleats zal wel een onbeantwoorde vraag blijven.

Opname voor NOS-journaal. Foto Tom van Kerkhoff.

Dankwoord

Tom van Kerkhoff wordt bedankt voor zijn prachtige foto's van spreeuwenzwermen en de foto van het 'NOS-bezoek', die hij toestuurde voor gebruik in NVWC-media. Olaf Klaassen en Albert de Jong (beiden Sovon Vogelonderzoek Nederland) worden bedankt voor de kaartjes van de bij Sovon bekende slaappleats van wulp en spreeuw en hun enthousiasmerende feedback. Olaf Klaassen leverde waardevol commentaar op een eerder concept van dit artikel. 🐦

Bronvermelding

www.jaarvandespreeuw.nl

www.sovon.nl

Presentatie Jaar van de Spreeuw, Landelijke dag 29112014.

Jubileumkamp in La Brenne

Eind augustus 2009 is het laatste kamp gehouden, in Groesbeek. Sindsdien zijn er wel pogingen gedaan om weer een kamp te organiseren maar dat is niet gelukt.

Deze keer gaat het kamp zeker door. Het zal een bijzonder kamp zijn, want in 2015 viert de NVWC haar 40-jarig jubileum. Bij het 20-jarig en 30-jarig jubileum is het kamp van de NVWC neergestreken in het regionale natuurpark La Brenne in (midden) Frankrijk en de bedoeling is om dat gebied nu weer te bezoeken. Dat wordt dan de derde keer op een rij en lijkt dus een traditie te worden. Nog steeds wordt door de deelnemers gesproken over deze bijzondere reizen. Door de opmerkelijke landschapsdiversiteit van dit natuurpark is er volop variatie en is er voor iedereen veel te zien en te horen. We vinden er veel verschillende zoogdieren, de grootste kolonie moeraschildpadden, trek- en broedvogels, talrijke vlinders, libellen, orchideeën, enz.

Het gebied kenmerkt zich door de vele meren, veelal in het verleden aangelegd door monniken voor de visvangst. Bij ons eerste kamp was dit gebied nog relatief onbekend, inmiddels zijn velen ons al voorgedaan om dit prachtige gebied te bezoeken.

NVWC Jubileumkamp La Brenne 1994, Foto Johan de Kruif

Om iedereen in de gelegenheid te stellen rekening te houden met een weekje Frankrijk is de periode 3 t/m 9 mei 2015 (meivakantie) gekozen.

Voorlopig gaan we ervan uit, dat we net als vorige keren als kampplek voor de camping van Rosnay, mooi midden in het gebied kiezen. Men kan hier ook met de caravan terecht. Voor de niet-kampeerders zijn er in de omgeving een redelijk aantal huisjes/Gites/B&B's.

Opgeven

Als er nog liefhebbers zijn om mee te gaan, dan moeten zij zich op korte termijn opgeven.

Eerste vergadering is reeds op 21 oktober geweest. Volgende vergadering zal op 25 maart plaatsvinden.

Men kan zich opgeven bij Yme-Jan Bosma (bosmawerf@casema.nl) of bij het bestuur.

In onderling overleg zijn er mogelijkheden voor gecombineerd vervoer.

Kampvergadering 21 oktober, Foto Johan de Kruif

Convocaties

Zaterdag 31 januari 2015

Jaarlijkse roofvogeltelling

Op zaterdag 31 januari is de jaarlijkse roofvogeltelling van de NVWC. Deze midwintertelling kent een traditie die bijna net zo oud is als de vereniging zelf; we doen hem in 2015 voor de 35ste keer.

De bedoeling van de roofvogeltelling is om zicht te krijgen op de aantallen roofvogels die onze regio gebruiken als overwinteringsgebied. Door jaren te vergelijken kan er een trend worden vastgesteld. In het algemeen is die trend dalend, maar naast mindere jaren zijn er ook waarin de aantallen groter zijn, en natuurlijk is er altijd kans op 'iets leuks'.

De buizerd is over het algemeen de meest geziene soort. Verder tellen we sperwer en torenvalk. Minder algemeen zijn havik, slechtvalk en blauwe kiekendief. Om een indruk te geven staan hieronder de aantallen van 2014 (met tussen haakjes die van 2013):

Buizerd 90 (64)
Torenvalk 7 (8)
Sperwer 1 (6)
Havik 3 (3)

In de eerste Hak-al van 2014 was een artikel gewijd aan de relatieve betrouwbaarheid en de betekenis van de cijfers die uit de roofvogeltelling komen. Om er extra inhoud aan te geven is het wellicht aardig om dit keer te proberen de verhouding tussen adulte en juveniele buizerds inzichtelijk te maken.

Wie wil meedoen, kan het beste een verrekijker meenemen, eventueel regenkleding en proviand voor onderweg. Melden om uiterlijk 9.00 uur bij de Steenuil, het clubhuis van de NVWC aan de Steenovenlaan te Culemborg. Het werkgebied zal in principe op de fiets worden doorkruist. Alle roofvogels worden op kaart ingetekend. Voorafgaand aan de telling worden de telgebieden verdeeld.

Opgave vooraf is niet noodzakelijk, maar wel nuttig om zicht te krijgen op het aantal deelnemers. Voor vragen vooraf - bijvoorbeeld de vraag of de telling doorgaat bij eventueel slecht weer op zaterdag - kan contact worden opgenomen met Dirk van Opheusden via 06-38910309 of dirkvanopheusden@gmail.com.

KNOTWERK GROEP

Zaterdag 10 januari 2015

Locatie: Fort Werk aan het Spoel- Goilberdingerdijk Culemborg

Aanvang 09u00 tot ongeveer 14u00

De knotwerkgroep van de Natuur- en Vogelwacht heeft het onderhoud van de knotwilgen rond het Fort Werk aan het Spoel op zich genomen. Het is de voor de derde keer dat de NVWC hier aan het werk gaat. Opzet is om in een dag met NVWC-vrijwilligers en ondersteuning van vrijwilligers van het Fort de bomen aan de zuidzijde onder handen te nemen. Enkele jaren gelden bleek dit in een dag te kunnen. Mocht het door bijvoorbeeld mindere weersomstandigheden niet in een dag lukken dan is zaterdag 31 januari reservedag.

Het hout wordt op een later tijdstip versnipperd en afgevoerd door de gemeente Culemborg. Houtliefhebbers mogen uiteraard ook het dikkere hout of pootstokken meenemen.

Bereikbaarheid Fort Werk aan het Spoel

Fort Werk aan Het Spoel ligt aan de Goilberdingerdijk, vanaf de spoordijk is het ongeveer 2 kilometer rijden of fietsen. Er is voldoende parkeergelegenheid.

Benodigheden

Voor gereedschap, koffie en waarschijnlijk soep wordt gezorgd. Zelf s.v.p. voor brood zorgen. Denk aan geschikte kleding/laarzen/handschoenen! Wie slechts enkele uurtjes kan, is uiteraard ook van harte welkom.

Overig

Wie twijfelt of de snoeidag gezien de weersomstandigheden door kan gaan, neemt op de dag zelf na 7.30 uur contact op met 06-44704754 of kom voor 8.30 uur naar de Steenuil, Steenovenslaan 20, 4101 AM Culemborg. Is vervoer gewenst dan vooraf graag contact met een van onderstaande personen. Zaterdag 31 januari en 28 februari zijn de resterende snoeidagen voor de eerste helft 2015. Locaties zijn nog niet bekend. Let op extra convocaties, Tjelp en persberichten.

Meer informatie en contact

Harry van de Warenburg, Grondzeilerweg 9 tel. 0345-514358 / snoeidag 06-44704754

e-mail: h.j.m.van.dewarenburg@freeler.nl

Wim Smits, Hoogeinde 8, Zoelmond, tel. 0345 -501671.

De actieve jeugdgroep van de NVWC!

foto's en bijschriften Winny Verdouw

De jeugdgroep is het afgelopen jaar weer behoorlijk in de weer geweest. Een á twee keer per maand worden er leuke, spannende en creatieve activiteiten voor de kinderen georganiseerd in en met de natuur. Die activiteiten vinden plaats op zaterdagochtend van 9.30 tot 11.30 uur. Nieuwe deelnemers zijn altijd welkom, dus ouders en kinderen: schroom niet en check de jeugdactiviteiten-agenda op nvw.nl!
Inlichtingen jeugdcoor@nvw.nl.

In deze Hak-al een foto-impresie van natuuractiviteiten van de jeugdgroep in 2014.

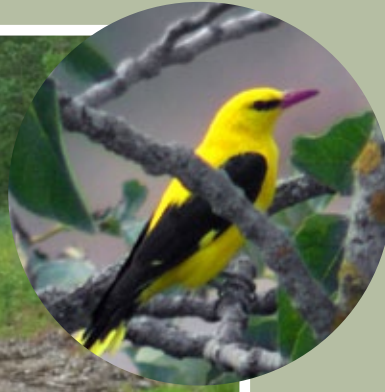
De jeugdgroep voor het nieuwe clubhuis de Steenuil.

Maart

Met Leo in de Plantage op zoek naar takken met knoppen en katjes. We kijken meteen naar de Stinzenplanten, die volop bloeien.

Mei

We gingen op zoek naar de Wielewaal. Een heerlijk wandeling met veel vogels.... maar de Wielewaal was even niet thuis. Met Gerrit-Jan Klop.

Juni

Met de verhuizing kwamen dozenvol met schelpen tevoorschijn. Daar hebben we maar eens een ochtendje aan besteed. Langs de Lek lagen ook schelpen maar dan van het zoete water.

September
Samen met de scouting vleermuisavond met batdetector en vleermuis spel. Afke Zoethout van de Liniewacht vertelde alles over de vleermuizen.

September
Met Annette de Steenwaard in op zoek naar kleine beestjes en insecten.

Oktober

Na het schonen van de sloten blijft er bagger op de kant liggen. Ongelooflijk hoeveel kleine zoetwaterschelpjes we vonden. En wij maar denken dat je voor schelpen vooral bij de zee moet zijn. Annette kwam met deze baggeractiviteit.

1 November Natuurwerkdag

Naast de Steenuil heeft de jeugdgroep de knotwilgjes gesnoeid en met de takken daarvan de composthoop gevlochten.

JAARKALENDER 2015 NATUUR EN VOGELWACHT CULEMBORG e.o.

Januari

07 Nieuwjaarsbijeenkomst
10 Jeugdactiviteit
10 Knotten
13 Bestuursvergadering
19 Kopijdatum Hak-al en jaarverslagen
21 Lezing
31 Jeugdactiviteit
31 Knotten
31 Natuur in de buurt: Roofvogeltelling

Maart

07 Vogels in de buurt, excursie
07 Jeugdactiviteit
17 Bestuursvergadering
18 Lezing
28 Jeugdactiviteit

Februari

07 Vogels in de buurt, excursie
14 Jeugdactiviteit
17 Bestuursvergadering
18 Lezing
28 Knotten

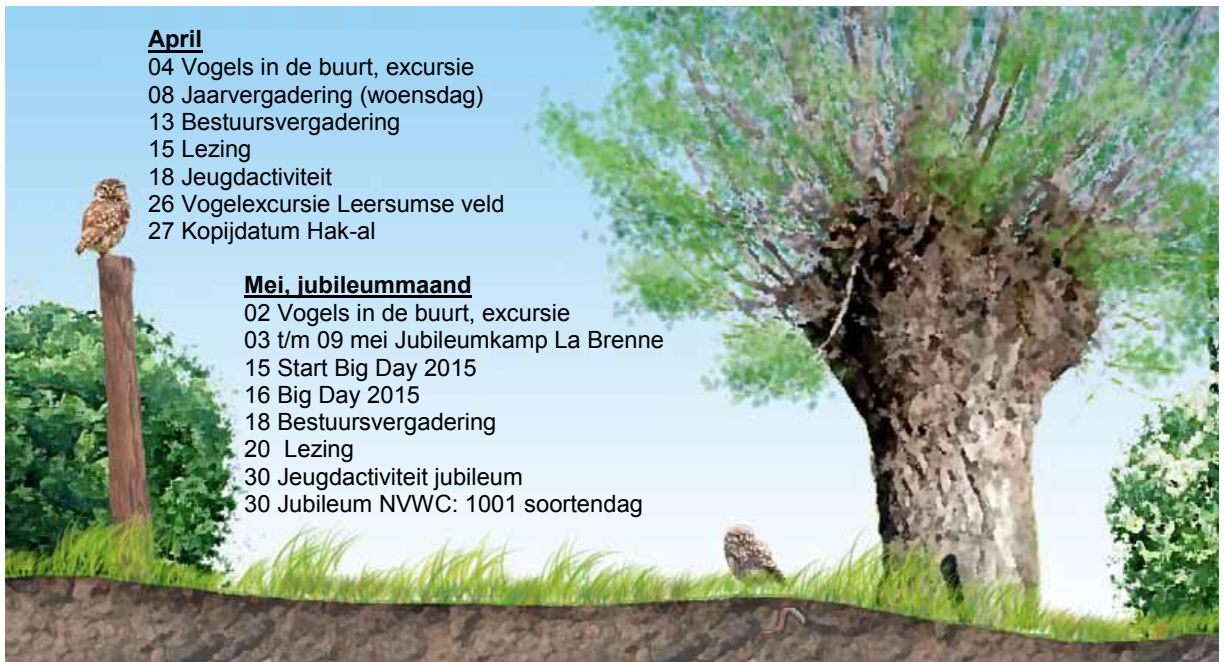

April

04 Vogels in de buurt, excursie
08 Jaarvergadering (woensdag)
13 Bestuursvergadering
15 Lezing
18 Jeugdactiviteit
26 Vogelexcursie Leersumse veld
27 Kopijdatum Hak-al

Mei, jubileummaand

02 Vogels in de buurt, excursie
03 t/m 09 mei Jubileumkamp La Brenne
15 Start Big Day 2015
16 Big Day 2015
18 Bestuursvergadering
20 Lezing
30 Jeugdactiviteit jubileum
30 Jubileum NVWC: 1001 soortendag

Juni

06 Vogels in de buurt, excursie
06 Reservedatum jeugdactiviteit jubileum
06 Reservedatum jubileumactiviteiten NVWC
06 Vissen in de Lek
15 Bestuursvergadering
20 Jeugdactiviteit
20 Insectenexcursie

September

05 Vogels in de buurt, excursie
11 Jeugdactiviteit: Nachtvliedernacht
11 Nationale Nachtvliedernacht
15 Bestuursvergadering
16 Lezing / vakantie verhalen
1

Juli

04 Vogels in de buurt, excursie
04 Jeugdactiviteit
27 Kopijdatum Hak-al

Augustus

17 Bestuursvergadering

Oktober

03 Vogels in de buurt, excursie
03 EuroBirdwatch
03 Paddenstoelenexcursie
05 Werkbijeenkomst jaarprogramma 2016
10 Jeugdactiviteit
13 Bestuursvergadering
21 Lezing

November

07 Vogels in de buurt, excursie
07 Jeugdactiviteit
17 Bestuursvergadering
18 Lezing
21 Knotten
23 Kopijdatum Hak-al
28 Jeugdactiviteit

December

05 Vogels in de buurt, excursie
09 Insecten-op-naam-breng-avond
12 Jeugdactiviteit
12 Knotten
15 Bestuursvergadering

Adressen en info

Natuur- en Vogelwacht
Culemborg
Clubhuis "De Steenuil"
Steenovenslaan 20
4101 AM Culemborg

Triodosbank: 78.14.04.312
KvK te Tiel: 40156764
e-mail: post@nwwc.nl
website: www.nwwc.nl

Bestuur:
Contact opnemen met bestuur
kan door te mailen naar
bestuur@nwwc.nl of te bellen.

Vacature (voorzitter)

Margreet de Nie (secretaris)
Landzichtweg 14
4105DP Culemborg
0345-516769

Johan de Kruif (penningmeester)
Lindeboom 12
4101WH Culemborg
0345-515767

Jurgen Geven
Binnen de Wallen 12
4101DG Culemborg
0345-533756

Gijsje van Ingen
Carry van Bruggenhof 16
4103VJ Culemborg

Hans Kunstman
Gershwinhof 126
4102DL Culemborg
0345-517886

Redactie Hak-al
redactie@nwwc.nl

Opmaak Hak-al
hakalopmaak@nwwc.nl

Coördinatoren:
VOGELWERKGROEP
Daniel Beuker
Valeriaan 3
4102 Culemborg
06-44974299
vogelcoor@nwwc.nl

PLANTENWERKGROEP
Leo van der Kooij
Vliegerweg 3
4101 JK Culemborg
0345 - 51 54 50
plantencoer@nwwc.nl

INSECTENWERKGROEP
insectencoer@nwwc.nl

KNOTWERKGROEP
Harry van de Warenburg
Grondzeilerweg 9
4105 HJ Culemborg
0345 - 51 43 58
knotcoor@nwwc.nl

NESTKASTWERKGROEP
Leo van der Kooij
Vliegerweg 3
4101 JK Culemborg
0345 - 51 54 50

TUIN- EN KLUSWERKGROEP
Frans Waroux
Irene Vorrinkstraat 69
4105 JA Culemborg
0345 - 51 53 93
kluscoor@nwwc.nl

JEUGDGROEP
Winy Verdouw
Prijsseweg 113
4106 LE Culemborg
0345-517993
06-40805208
jeugdcoor@nwwc.nl

LEZINGEN EN CURSUSSEN
Annette van Berkel
Akkerwinde 9
4102 JJ Culemborg
0345 - 53 16 89
lezingcoor@nwwc.nl

VRAGEN OVER VLEERMUIZEN IN HUIS
Vleermuiswerkgroep Gelderland
Fred van Delft
Th. Zasstraat 6
4105 BN Culemborg
0345 - 51 58 20
vleermuisvragen@nwwc.nl

VRAGEN OVER INSECTEN
Annette van Berkel
Akkerwinde 9
4102 JJ Culemborg
0345 - 53 16 89
insectenvragen@nwwc.nl

DIERENAMBULANCE VIANEN
Jolande van der Klis
Postbus 390
4130 EJ Vianen
06 - 51 11 12 90
jolandevanderklis@hetnet.nl

MILIEUKLACHTEN EN - MISSTANDEN
Klachten meldlijn gemeente Culemborg
0345 - 477 700

ALGEMENE INSPECTIEDIENST
AID groendesk
030 - 669 26 40 of
030 - 669 26 63

Contactgegevens
diverse regionale natuur-
en milieurorganisaties:

Kinderboerderij "de Heuvel"
Peter Brosky
Weithusen 63
4102 NV Culemborg
0345 - 51 88 09

STEUNPUNT NME
Pauline Hoevenaars
Bezoekadres: 'de Heuvel'
Weithusen 63
4102 NV Culemborg
0345 - 51 97 41 (di. & wo.)
0345 - 47 78 17 (b.g.g.)
p.hoevenaars@culemborg.nl
NME NATUURTUIN
Yme Jan Bosma
yjb2009@live.nl

STICHTING CAETSHAGE
Caetshage 1
4103 NR Culemborg
(tegenover de watertoren)
06-22667529 (Basjan)
website: www.caetshage.org

STICHTING DUURZAAM RIVIERENLAND
Doctor Schaepmanstraat 1
4001 CV Tiel
0344 - 63 45 42
www.duurzaamrivierenland.nl

STICHTING WERK AAN 'T SPOEL
www.werkaanhetspoel.nl

STICHTING EVA-LANXMEER
Lodewijk van Deysselhof 19
4103 WK Culemborg
034-5568506 of
034-5568507
www.eva-lanxmeer.nl

MILIEUDEFENSIE STEUNPUNT CULEMBORG
Frederik van Eedenlaan 30
4103 WB Culemborg
0345 - 53 30 97
www.culemborg.milieudefensie.nl

MILIEUWERKGROEP BUREN
Goof den Hartog
Kloosterlaan 15
4111 LG Zoelmond
0345 - 50 20 61
Overige clubinformatie:

HET VOGELJAAR
Via de NVWC kun je je abonneren
op het tijdschrift "Het Vogeljaar".
Abonnementkosten zijn €13,00 per jaar
(i.p.v.€13,50) en worden via de NVWC-
contributie verrekend. Aanmelden kan bij
de penningmeester.

VERBANDTAS EN -TROMMEL:
Op excursie? Vergeet dan niet vanuit
de Steenuil de NVWC-rugtas mee te
nemen met EHBO-doodsjes, instructies
en belangrijke telefoonnummers. Iets
gebruikt? Meld dit dan bij het bestuur via
bestuur@nwwc.nl

MELDEN NATUURWAARNEMINGEN:
via waarnemingen@nwwc.nl of
via www.nwwc.nl bij waarnemingen,
waarneming.nl

Lidmaatschap en Contributie:
Nieuwe leden, adreswijzigingen en overige
veranderingen in lidmaatschap kunnen
worden doorgegeven via e-mail aan:
ledenadmin@nwwc.nl
of het postadres van "De Steenuil" t.a.v.
ledenadministratie.

Lidmaatschap 2012: (hoofd)lid (met
Hak-al) €20,00 per jaar; gezinslid: €10
per jaar. Postlidmaatschap €29,00
per jaar. Opzegging min. één maand
voor het einde van het verenigingsjaar.
Betaling liefst per automatische incasso,
anders na betalingsoproep per e-mail
(indien beschikbaar) of per brief.

Indien deze Hek-ai onbezorgbaar,
graag retour aan:

N.V.W.C.
Steenovenslaan 20
4101 AM Culemborg